

سهم بخش تعاون در تولید ناخالص داخلی

شماره:

طبق قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، بخش تعاون به عنوان یکی از سه بخش اقتصادی کشور (دولتی، تعاونی و خصوصی) شناخته شده است. تصریح بر وجود و فعالیت بخش تعاون در اقتصاد ایران در قانون اساسی، نشان از اهمیتی دارد که طراحان این قانون برای موضوع مشارکت مردم در فعالیت‌های اقتصادی قایل بوده هستند.

بخش تعاون در بسیاری از کشورهای جهان به عنوان یک بخش برانگیزنده رقابت با بخش خصوصی و یار و مددکار دولت در پیشبرد اهداف اقتصادی و سالم‌سازی فضای اقتصادی شناخته شده است. این بخش در زمینه‌های تولید کالاها و خدمات و توزیع آنها در اقتصاد کشورهای جهان نقش مؤثری دارد و در ایران نیز پس از پیروزی انقلاب اسلامی از شکوفایی برخوردار شده است.

با این حال هنوز بخش تعاون در ایران جایگاه شایسته خود را در اقتصاد ملی نیافته است و ضرورت دارد برای گسترش مردم‌سالاری و مشارکت‌های مردمی فضای مناسب برای رونق فعالیت آن فراهم آید.

در این گزارش به بررسی جایگاه بخش تعاون در اقتصاد کشور می‌پردازیم.

پرتال جامع علوم انسانی

می‌شود شمار شرکت‌های تعاونی فعال در کشور تا پایان سال جاری به ۵۰ هزار واحد و تعداد اعضایشان به بیش از ۹/۵ میلیون نفر برسد.

جدول پیوست وضعیت کلان شرکت‌های تعاونی ثبت شده کل کشور از ابتدا تا پایان سال ۷۸ را بر حسب گرایش نشان می‌دهد.

مجموع سرمایه این شرکت‌ها ۲۵۳۱/۹ میلیارد ریال بود و فرصت‌های اشتغال برای بیش از یک میلیون و ۴۸۰ هزار نفر را در سراسر کشور فراهم کرده است.

تنها در سه ماهه نخست سال جاری ۷۶۵ شرکت تعاونی جدید ثبت شده است. با ادامه این روند، پیش‌بینی

بر اساس گزارش منتشره از سوی وزارت تعاون، شمار شرکت‌های تعاونی ثبت شده در پایان سال ۱۳۷۸ (به استثنای تعاونی‌های مصرف آموزشی) به ۴۷۰۸۱ واحد رسید که جمعیتی بیش از ۹ میلیون و ۴۷۲ هزار نفر (عضو) را تحت پوشش داشتند.

وضعیت کلان شرکت‌های تعاونی ثبت شده کل کشور
از ابتدا تا پایان سال ۷۸ بر حسب گرایش

(ارقام سرمایه به هزار ریال)

ردیف	گرایش	تعداد تعاونی	سرمایه	تعداد اعضا	اشتغال زایی
۱	کشاورزی	۸۶۹۹	۳۱۵,۶۹۱,۴۴۴	۱۲۹,۶۳۷	۱۶۳,۰۲۹
۲	عمرانی	۱۷۵۱	۱۴,۶۳۰,۲۵۷	۲۸,۲۳۷	۳۳,۵۵۰
۳	صنعتی	۶۶۵۲	۴۶۸,۳۴۷,۸۱۷	۱۰۳,۶۰۲	۱۴۳,۱۸۵
۴	معذنی	۱۵۳۲	۵۶,۲۹۵,۵۹۴	۱۶,۷۹۶	۲۴,۹۸۱
۵	فروش دستیاف	۸۲۲	۲۴,۰۹۶,۹۲۱	۱۴۱,۴۳۵	۱۷۸,۲۲۶
۶	تأمین نیاز تولیدکنندگان	۲۲۳۴	۲۴۲,۳۲۸,۳۳۴	۳۲۹,۷۹۹	۳۴۹,۰۲۸
۷	خدمات	۴۳۹۵	۱۶۵,۹۲۴,۱۰۵	۱۰۳,۰۶۲	۱۲۵,۹۱۴
۸	حمل و نقل	۱۰۵۹	۵۸,۲۹۹,۷۶۰	۲۱۴,۳۰۳	۲۳۵,۴۸۰
۹	مسکن	۸۷۶۸	۳۵۸,۸۲۴,۲۷۲	۱,۶۸۹,۰۴۷	۱,۰۶,۵۰۴
۱۰	اعتبار	۱۲۰۱	۸۷,۴۱۰,۸۹۶	۳۱۴,۱۲۵	۱۶۲۸
۱۱	تأمین نیاز مصرف‌کنندگان	۸۹۲۳	۵۴۱,۹۲۸,۸۹۹	۶,۰۲۲,۱۵۵	۹۶,۵۷۷
۱۲	چندمنظوره	۱۰۴۵	۱۹۸,۱۲۳,۴۲۰	۳۸۰,۰۶۳	۲۲,۱۸۵
	جمع کشور	۴۷,۰۸۱	۲,۵۳۱,۹۰۱,۷۲۰	۹,۴۷۲,۲۶۱	۱,۴۸۰,۲۸۷
۱۳	اتحادیه	۳۳۳	۳۲۱,۴۳۷,۵۵۶	۱۲,۵۹۰	۱۱۶۶
۱۴	مصرف آموزشی	۷۰۵۳	۴,۷۴۷,۷۴۲	۶۸۱,۶۷۶	۲۱۵۴

حرکت سریع در زمینه ایجاد شرکت‌های تعاونی (در زمینه‌های مختلف) نشانگر آن است که نهضت تعاون در ایران با اقبال عموم مردم مواجه می‌باشد و هدف مشارکت‌جویی مردم در فعالیت‌های اقتصادی (تولیدی، بازرگانی و خدماتی) در قالب رشد بخش تعاون قابل حصول می‌باشد.

از آنجا که همکاری و تعاون در میان توده مردم برای انجام سهل‌تر کارها و تحقق اهداف مشترک از قدیم متداول بوده است و نقش ویژه‌ای در بهبود و توسعه مناسبات انسانی داشته و از اعتقادات مذهبی مردم تلقی می‌شود، انتظار می‌رود با بسترسازی مناسب، زمینه‌های مساعدی برای رشد و گسترش بخش تعاون در تمامی امور اقتصادی - اجتماعی فراهم گردد.

تجربه کشورهای خارج شده از نوع استعمار در اوایل قرن بیستم نیز نشان می‌دهد که این کشورها با بیزاری از سرمایه‌داری غرب و امید نه‌چندان قوی به ایدئولوژی فروپاشیده شرق، راه سوسیالیستی را برای جبران عقب‌ماندگی‌های اقتصادی - اجتماعی برگزیده‌اند که همانا گسترش نهضت تعاونی بوده و نتایج مثبتی نیز در گوشه و کنار جهان به ارمغان آورده است.

البته این تجارت حاکی از آن است که فراهم ساختن زمینه مساعد برای اجرای اقدامات عملی از طریق تصویب قوانین موافق و ضوابط تشویق‌کننده برای گرایش مردم به تعاون و تعاونی‌ها، از گام‌های مؤثر برای تحقق چنین اهدافی بوده است.

تصريح فعالیت بخش تعاونی در کنار دیگر بخش‌ها در اقتصاد کشور در

اصل ۴۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نشانه بارز توجه به این بخش برای پیوند باورهای اسلامی در زمینه توسعه اقتصادی به مشارکت‌های مردمی است. تصویب قانون تعاون نیز گواه دیگری بر این مدعاست.

بر اساس همین هدایت‌ها و حمایت‌های قانونی، بخش تعاون می‌تواند به دوران شکوفایی قدم گذارد و به زمینه‌های جدید امور اقتصادی نیز وارد شود و در حقیقت مردم‌سالاری و تفوق مصالح جمعی بر منافع فردی را در مسیر توسعه اقتصادی محقق سازد.

در حال حاضر سهم بخش تعاون در تولید ناخالص ملی ایران کمتر از ۵ درصد است، در حالی که حدود ۱۶ میلیون نفر از جمعیت کشور یا در تعاونی‌ها عضو می‌باشند و یا در آن شاغل هستند و از منافع مادی آن به

نوعی (با اشتغال به صورت مستقیم و بهره‌مندی از سود فعالیت‌های تعاونی به‌طور غیرمستقیم) بهره‌مند می‌باشند.

سهم ۵ درصدی بخش تعاون در تولید ناخالص ملی از دید بسیاری از کارشناسان ناچیز است، اما وزیر تعاون عقیده دارد که این رقم اگرچه ناچیز به‌نظر می‌رسد، ولی از رشد قابل‌قبولی برخوردار بوده و پیش‌بینی می‌شود تا پایان سومین برنامه پنج‌ساله توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور به دو برابر افزایش یابد.

به‌گفته مرتضی حاجی، بررسی آمار و فعالیت‌های بخش تعاون در سه سال اخیر تصویر روشنی از جایگاه تعاونی در اقتصاد کشور به‌دست می‌دهد.

شمار تعاونی‌هایی که در سال ۷۷ تأسیس شد نسبت به سال قبل از آن ۱۰/۶ درصد رشد داشت و در سال گذشته نیز از رشد بیش از ۳۰ درصد برخوردار بود.

وزیر تعاون گفت: آمارها امیدواری زیادی را برای توسعه بیشتر بخش تعاون کشور به‌وجود می‌آورد.

در حال حاضر تعاونی‌ها در زمینه‌های گوناگون اقتصادی اعم از کشاورزی، دامپروری، شیلات و صیادی، صنعت، مسکن، معدن، خدمات فنی - مهندسی، بهداشت و درمان، آموزش، توزیع و... فعال می‌باشند و هر روز نیز شاهد تأسیس شرکت‌های تعاونی جدید با فعالیت‌های نو می‌باشیم. از این رو می‌توان امید داشت که رشد بخش تعاونی در سال‌های آتی تسریع خواهد شد و سهم این بخش در اقتصاد ملی رو به فزونی خواهد گذارد.

بر اساس گزارش حوزه معاونت تحقیقات، آموزش و ترویج وزارت تعاون، شرکت‌های تعاونی به‌ویژه پس

از تشکیل وزارت تعاون از رشد چشمگیری برخوردار شده‌اند. از آنجا که شاخص‌های کمی (شمار شرکت‌ها، اعضا، سرمایه و...) شاخص‌های مناسبی برای قضاوت در مورد ایفای نقش اقتصادی تعاونی‌ها در اقتصاد ملی نیست، شاخص مناسب‌تر اندازه‌گیری سهم آنها در تولید ناخالص داخلی است. این سهم هنوز حدود ۵ درصد می‌باشد و ضرورت دارد که برای رشد آن زمینه‌سازی لازم صورت گیرد.

بر اساس مطالعات انجام شده در سال ۱۳۷۵ شرکت‌های تعاونی تحت پوشش وزارت تعاون بالغ بر ۲۷۰۴/۸ میلیارد ریال ارزش افزوده ایجاد کردند.

مقایسه ارزش افزوده شرکت‌های تحت پوشش وزارت تعاون با تولید ناخالص داخلی در سال ۱۳۷۵ نشان می‌دهد که سهم آنها در تولید ناخالص داخلی ۱/۱۵ درصد بود. این سهم برای واحدهای اقتصادی تحت مدیریت تعاونی برابر ۱/۶۷ درصد بود که در مجموع سهم شرکت‌های تعاونی تحت پوشش وزارتخانه در اقتصاد ملی به ۲/۸۲ درصد رسید که نسبت به سال ۱۳۷۲ که این سهم ۱/۵۷ درصد ثبت شد، رشد داشت.

سهم بخش تعاون در تشکیل سرمایه ثابت نیز رو به افزایش نهاده است. در سال ۱۳۷۵ شرکت‌های تعاونی فعال و در حال تأسیس در مجموع ۹۷۸ میلیارد ریال سرمایه‌گذاری انجام دادند که ۱/۶ درصد سرمایه‌گذاری اقتصاد ملی بود. این نسبت در سال ۱۳۷۲ فقط ۰/۵ درصد ثبت شده است.

در میان زمینه‌های فعالیت اقتصادی تعاون، بخش کشاورزی با اختصاص ۵/۵۹ درصد کل ارزش

سرمایه‌گذاری انجام شده در این بخش، رتبه نخست را در میان بخش‌های اقتصادی مورد استفاده تعاونی‌ها را کسب کرد.

بخش‌های صنعت و معدن نیز به ترتیب با ۵/۱۵ و ۴/۰۳ درصد سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در بخش تعاون در رده‌های دوم و سوم قرار داشتند.

بخش حمل و نقل و ارتباطات با اختصاص ۰/۵۸ درصد کل سرمایه‌گذاری‌های بخش تعاون در سال ۷۵، کمترین سهم را در بخش تعاون در تشکیل سرمایه ثابت داشت. با وجود سهم اندک بخش تعاونی در تولید ناخالص داخلی و سهم ناچیز در سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی در کشور باید توجه داشت که این بخش بدون بهره‌گیری از کمک‌های دولتی و با اتکا به منابع سرمایه‌ای اعضا که مسلماً از سرمایه‌داران نمی‌باشند و معمولاً از ائشار کم‌درآمد و متوسط تشکیل شده‌اند و نیز منابعی که در حد بسیار نازل از اعتبارات بانکی به‌دست می‌آورند، به فعالیت ادامه می‌دهند و فرصت اشتغال برای ۱۰ درصد جمعیت فعال کشور به‌وجود آورده‌اند.

با این وصف، ایجاد زمینه‌های مساعد و حمایت‌های منطقی دولت از بخش تعاون، می‌تواند در رشد سهم این بخش در اقتصاد ملی نقش مؤثری ایفا کند و نه تنها به افزایش ارزش افزوده تولید ناخالص داخلی، رشد صادرات غیرنفتی، ایجاد اشتغال جدید و... کمک کند، بلکه دولت را در سالم‌سازی فضای اقتصاد کشور یاری دهد.

با توجه به عنایت ویژه‌ای که نسبت به بخش تعاون در چارچوب قوانین وجود دارد، در سومین برنامه توسعه اقتصادی، جایگاه این بخش در اقتصاد ملی تقویت خواهد شد.

خصوصی را دارا و در بازارهای صادراتی کشور حضور فعال داشته باشند.

- همکاری در تأسیس بانک تعاون متکی به منابع تعاونی‌ها و مردم و نیز شرکت‌های تعاونی اعتبار در قالب مؤسسات اعتباری غیربانکی برای تجمع پس‌اندازها و اندوخته‌های مردم خصوصاً در مناطق روستایی برای کمک به رفع نیازهای آنان در بخش تولید و خدمات موردنیاز

- ترویج و تأسیس شرکت‌های تعاونی توسعه با همکاری شوراهای اسلامی شهروستا برای تصدی فعالیت‌های عمرانی و توسعه‌ای در شهرها و روستاها و کمک به آبادانی آنها با استفاده از اعتبارات عمرانی دولتی و خودیاری اهالی.

- ترویج شرکت‌های تعاونی، تولیدی، توزیعی کارمندی جهت ایجاد درآمد جنبی برای کارکنان دولت و ایجاد بهبود در وضعیت معیشتی آنان

با به‌کارگیری آورده آنان و کمک‌های دولت خصوصاً استفاده از حساب ذخیره کارمندی، درچارچوب سومین برنامه

توسعه اقتصادی کشور بخش تعاون رهنمودهای کلی زیر را دنبال خواهد کرد:

۱- تسریع در دستیابی به سطح بالای اشتغال از طریق افزایش انگیزه مشارکت فراگیر مردم در امور اقتصادی و تشکیل شرکت‌های تعاونی تولیدی و خدماتی با عضویت تعداد هر چه بیشتر مردم.

۲- تلاش برای بسط عدالت اجتماعی و کاهش فاصله دهک‌های

و ترویج فرهنگ تعاون

- تمرکز آرایه خدمات و پشتیبانی تعاونی‌ها از جمله تأمین نهاده‌ها، مواد اولیه و ماشین‌آلات و تسهیلات موردنیاز بخش تعاونی جمهوری اسلامی ایران

- اجرای طرح‌های جدید مطابق با سیاست‌های کلان در جهت توسعه بخش تعاون (شهرک‌های تعاونی)

- تکمیل زنجیره تولیدات تعاونی‌ها و حذف واسطه‌های غیرضروری در تأمین مواد اولیه و ماشین‌آلات، قطعات و کالاهای نیمه‌ساخته واحدهای تولیدی کوچک و سازماندهی و ارتباط بی‌واسطه کارگاه‌های کوچکی که قطعه یا محصول نیمه‌ساخته تولید می‌کنند با کارگاه‌های استفاده‌کننده از آنها تا رسیدن به محصول نهایی و عرضه آن در بازار هدف

- ایجاد شبکه آمار و اطلاعات بخش تعاون (با هدف حمایت از

هدف‌های اصلی بخش تعاون در سومین برنامه توسعه اقتصادی کشور، ترویج و توسعه مشارکت‌های مردمی، فرهنگ کار جمعی و روحیه مسئولیت‌پذیری در قالب تشکلهای تعاونی در سطح جامعه، ایجاد اشتغال جدید و پایدار در کشور با استفاده از منابع مردمی و حمایت‌های دولت در اجرای اصل ۴۳ قانون اساسی و کاهش بیکاری، کمک به اصلاح ساختارهای توزیع کالاها و خدمات و به حداقل رساندن واسطه‌ها، کاهش فقر و بسط عدالت اجتماعی، ارتقاء بهره‌وری کار و سرمایه در شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی، جلب مشارکت بیشتر مردم در اداره بنگاه‌های اقتصادی قابل واگذاری دولت و پیش‌بینی مقررات تسهیل‌کننده و حمایت‌گرا از تشکلهای تخصصی ذریبط، ترویج فرهنگ کار و تولید بیشتر و مصرف بهینه منابع و پس‌اندازهای مختصر مردمی می‌باشند.

در خصوص تحقق اهداف اصلی، سیاست‌های راهبردی نیز اتخاذ شده است که موارد ذیل را شامل می‌شود:

- تمرکز در سیاست‌گذاری

- تمرکززدایی در اجرای برنامه‌ها

- تشکیل شرکت‌های تعاونی بزرگ

با مشارکت فراگیر

- تلاش برای جلب همکاری و

حمایت وزارتخانه‌ها و سایر

دستگاه‌های دولتی جهت اختصاص

سهم مناسبی از فعالیت‌ها و امکانات به

تعاونی‌های تخصصی و فراگیر

- مساعدت و همکاری

دستگاه‌های مربوط در امر اطلاع‌رسانی

فعالیت‌های تعاونی)

- تشکیل و توسعه نهادهای تعاونی

(شرکت‌ها، اتحادیه‌ها)

- ساماندهی و تقویت بنگاه‌های

اقتصادی کوچک در قالب شرکتها و

اتحادیه‌های تعاونی با هدف افزایش

کارایی فنی و اجرایی آنها و بهبود

کیفیت محصولات و ایجاد قدرت‌های

بزرگ و معتبر اقتصادی از واحدهای

کوچک به‌طوری که امکان رقابت با

تولیدکنندگان مشابه در بخش دولتی و

○ در حال حاضر بخش تعاون حدود ۵ درصد تولید ناخالص ملی را تأمین می‌کند، در حالی که حدود ۴۰ درصد جمعیت کشور به صورت عضو یا شاغل در این بخش، از فعالیت‌های سودمند و سودآور آن در زمینه‌های گوناگون بهره‌مند می‌شوند.

اول تا آخر درآمدی از طریق توزیع عادلانه درآمدها و گسترش فراگیر مالکیت‌های مردمی در واگذاری بنگاه‌های اقتصادی دولتی.

۳- مهیا کردن شرایط و امکانات لازم جهت تهیه و تأمین مسکن مناسب به ویژه برای اقشار کم‌درآمد جامعه با اجرای سیاست‌های حمایتی تشویق مردم به مشارکت جمعی در تولید مسکن مناسب و ارزان‌قیمت مطابق الگوی مورد تأیید وزارت مسکن و شهرسازی و کاستن از هزینه‌ها و انجام صرفه‌جویی ممکن از طریق تأسیس شرکت‌های تعاونی مسکن و حمایت از آنها.

۴- نهادینه کردن مشارکت‌های مردمی در فعالیت‌های اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی با هدف افزایش تحرک و نشاط عمومی مردم از طریق ترویج اصول نظام تعاونی و تبیین مزایای فعالیت جمعی و توانمند ساختن تشکل‌های اجتماعی، اقتصادی.

۵- افزایش نقش تعاونی‌های مصرف در توزیع مایحتاج عمومی و تداوم حمایت دولت از این تعاونی‌ها با هدف اصلاح ساختار توزیع کالا در کشور به منظور کنترل قیمت‌ها و مهار تورم از طریق افزایش سهم اعضا در شرکت‌های تعاونی کارمندان، کارگران و تعاونی‌های محلات.

ممکنین فعال کردن تعاونی‌ها در واردات کالاها مصرفی که باید از خارج از کشور خریداری شوند و کاهش نقش دولت و شرکت‌های دولتی در این فعالیت‌ها و ایجاد فروشگاه‌های بزرگ زنجیره‌ای توسط آنان.

۵- بالا بردن سطح آموزش‌های عمومی و تخصصی در بخش تعاون و گسترش و تعمیق آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و افزایش مهارت اعضای کارکنان.

۷- توسعه فرهنگ تعاون و افزایش روحیه مشارکت‌جویی و مشارکت‌پذیری در کارکنان دولت و عامه مردم برای

افزایش بهره‌وری از نیروی انسانی و سرمایه در فعالیت‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با همکاری وزارتخانه‌ها و سازمان‌های فرهنگی کشور.

۸- افزایش سهم شرکت‌های تعاونی در بازرگانی خارجی به‌ویژه توسعه صادرات غیرنفتی.

۹- جلب مشارکت و بسیج همگانی مردم در فعالیت‌های اجتماعی مردمی در جهت بهره‌وری بهینه از صنایع عمومی کشور از قبیل جلوگیری از اسراف و تبذیر، صرفه‌جویی در مصرف، حفظ محیط زیست، مبارزه با آفات و ناهنجاری‌های اجتماعی و دفاع از ارزش‌های اسلامی.

۱۰- ایجاد سهولت در تأمین خدمات و نیازهای شرکت‌های تعاونی و ایجاد امتیازهای ویژه برای شرکت‌های تعاونی تولیدی، خدماتی که با بیش از ۲۰۰ عضو تأسیس می‌شوند، با هدف فراگیری بیشتر مشارکت مردم.

۱۱- توسعه حوزه تعاونی‌ها در همه زمینه‌های ممکن به‌ویژه در امر تحقیقات و آموزش و جذب نیروهای متخصص و کارآمد کشور در تعاونی‌ها به منظور کارآفرینی هر چه بیشتر در بخش تعاون.

۱۲- تجدیدنظر در مواد و محتوای آموزش دوره‌های دبستان و راهنمایی به منظور جایگزین کردن فرهنگ کار جمعی و ایجاد روحیه مشارکت و همبستگی ملی در کتاب‌های درسی و فعالیت‌های پرورشی و فوق‌برنامه با همکاری وزارت آموزش و پرورش.

آنچه که در قالب برنامه توسعه بخش تعاون در چارچوب سومین برنامه توسعه اقتصادی مدنظر مسؤلان این بخش می‌باشد، درابعاد گسترش فرهنگ تعاون و مشارکت فراگیر مردم در فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با اتکاء به منابع مالی و نیروی انسانی و مدیریتی خودشان می‌باشد و در کنار آن

سیاست‌گزاران این بخش به رفع نواقص و تنگناهای کاری با استفاده از حمایت‌های دولتی و منابع بودجه عمرانی کشور می‌پردازند.

آنچه مسلم است، گسترش توان رقابت بخش تعاون در صحنه اقتصاد داخلی و بین‌المللی نیازمند کسب توانمندی‌های مدیریتی، رفع تنگناهای مالی و گسترش بهره‌وری نیروی انسانی و سرمایه در شرکت‌های تعاونی است. این امر از طریق رایه آموزش‌های لازم، تأمین تسهیلات اعتباری موردنیاز به ویژه برای تعاونی‌های تولیدی و حمایت و تشویق‌های دولت می‌باشد.

توجه به این نکته ضروری است که برای بهبود سهم بخش تعاون در اقتصاد ملی، این بخش بهترین موقعیت مردمی را در واگذاری فعالیت‌های بخش دولتی به بخش غیردولتی دارد.

چنانچه در واگذاری فعالیت‌های اقتصادی دولت (به‌ویژه کارخانه‌ها و مؤسسات تولیدی، خدماتی، دولتی) بخش تعاون در اولویت قرار گیرد، نه تنها در خصوصی‌سازی توجه به مشارکت مردم و گسترش مالکیت‌های مردمی تحقق پیدا می‌کند، بلکه از ظرفیت‌های موجود بخش تعاون می‌توان به نحو بهتری برای گسترش فعالیت بنگاه‌های واگذاری استفاده کرد.

تعاونی‌ها سال‌ها تجربه فعالیت و کار سودآور و نیز مدیریت بنگاه‌های این بخش را دارند و می‌توانند از این تجربیات در قالب فعالیت‌های بزرگتر و سودآورتر بهره‌گیرند. این امر به رشد سهم بخش تعاون در اقتصاد ملی کمک بسزایی خواهد داشت و از سوءاستفاده‌های احتمالی در خصوصی‌سازی جلوگیری می‌کند.

